



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 202/2021-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou MAJLING & NINČÁK, s. r. o., Palárikova 14, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Majling, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 7 CoP 41/2020 z 5. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoP 41/2020 z 5. januára 2021. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň sa domáha náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Komárno (ďalej len „okresný súd“) je na návrh matky pod sp. zn. 11 P 174/2019 vedené konanie o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, pričom sťažovateľ je otcom maloletej. Neodkladným opatrením č. k. 11 P 174/2019 zo 4. decembra 2019 okresný súd zveril maloletú dočasne do osobnej starostlivosti matky a upravil styk otca s maloletou do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Sťažovateľ podal 8. októbra 2020 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal rozšírenia úpravy styku s maloletým dieťaťom. Okresný súd uznesením č. k. 11 P 174/2019

z 29. októbra 2020 otcovi vyhovel a neodkladným opatrením rozšíril úpravu jeho styku s maloletou dcérou. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie z dôvodu, že okresný súd síce rozšíril jeho styk s maloletou dcérou, avšak iba v rozsahu jednej hodiny, čo nezodpovedalo predstave sťažovateľa. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne opisuje skutkové okolnosti predmetnej právnej veci a cituje jednotlivé body napadnutého uznesenia krajského súdu, poukazujúc podľa neho na vnútornú rozpornosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, keď krajský súd dospel k záveru, že neexistuje žiaden dôvod na obmedzenie styku otca s maloletou, naopak, je žiaduce rozvíjať ich vzájomný citový vzťah, a napriek tomu „*bez bližšieho vysvetlenia*“ dospel k záveru, že styk v rozsahu 4 hodín za dva týždne je adekvátny. Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd nezohľadnil vek maloletej a jej schopnosť vyjadriť svoj postoj, a v rozpore s vykonaným dokazovaním je podľa jeho názoru i konštatovanie odvolacieho súdu, že ani pôvodné neodkladné opatrenie nebolo či už z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov využívané v plnom rozsahu, preto úprava styku v dlhšom časovom trvaní „*nemá v súčasnosti opodstatnenie...*“, pričom zdôrazňuje, že k zmareniu realizácie styku došlo opakovane z dôvodu obštrukcií matky maloletej.

4. Sťažovateľ zastáva názor, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je „*v príkrom rozpore so samotným rozhodnutím*“, čo nezodpovedá jeho základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Sťažovateľ odôvodňuje porušenie označených práv tým, že krajský súd nedostatočne odôvodnil napadnuté uznesenie, nevysporiadal sa dôsledne so všetkými jeho odvolacími námietkami, a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia považuje sťažovateľ za rozporné so samotným jeho výrokom.

7. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

8. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

9. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

10. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

11. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľa a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľa.

12. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že sa v odvolacom konaní zaoberal odvolaniami oboch rodičov proti prvoinštančnému rozhodnutiu, ktoré považoval za právne, a poukázal na jeho odôvodnenie, s ktorým sa stotožnil.

13. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolací súd doplnil, že *„rovnako ako v prípade vydania pôvodného neodkladného opatrenia boli zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia splnené, keď vzhľadom na prebiehajúce konanie vo veci samej, ktoré si vyžaduje vykonanie náležitého a časovo náročnejšieho dokazovania a ustálenia skutkového stavu, potrebného pre zákonné a spravodlivé rozhodnutie ako aj s ohľadom na zachovanie existujúcich väzieb dieťaťa s otcom je neodkladné opatrenie potrebné. Pokiaľ ide o rozsah a spôsob úpravy styku, ktorý bol upravený odlišne, odvolací súd konštatuje, že takto upravený styk považuje za vhodnejší, plne rešpektujúci predovšetkým záujem maloletého dieťaťa a zodpovedajúci aj potrebe udržiavania a ďalšieho rozvíjania citového vzťahu otca s dieťaťom. Odvolací súd konštatuje, že otec mal. dieťaťa bude s ním v pravidelnom kontakte každú druhú sobotu v rozsahu štyroch hodín, bez prítomnosti matky, ktorý čas môže plne využiť starostlivosti o maloletú.“*

14. V ďalšej časti odôvodnenia sa krajský súd vysporiadal s odvolacou námietkou otca maloletého dieťaťa, že súd styk rozšíril iba o jednu hodinu oproti pôvodnému neodkladnému opatreniu, pričom uviedol, že vzhľadom na vek dieťaťa a doterajšiu realizáciu styku je i takýto, hoci i v menšom rozsahu rozšírený styk prínosom pre maloleté dieťaťa, ako aj pre otca, pričom za dôležité krajský súd považoval predovšetkým to, že sa otec môže stretávať s dieťaťom bez prítomnosti matky, ktorá skutočnosť doteraz viedla k zbytočným konfliktom medzi rodičmi a v súčasnosti už k tomu nie je dôvod, keď dieťa nemá problém zotrvať s otcom bez prítomnosti matky. Dlhší styk s ohľadom na to, že ani pôvodné neodkladné opatrenie nebolo či už z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov využívané v plnom rozsahu, nepovažoval odvolací súd za opodstatnený, keďže prioritne je potrebné využiť všetky prostriedky na to, aby sa realizoval styk otca s dieťaťom v rozsahu stanovenom súdnym rozhodnutím, čím by zostali zachované väzby otca s maloletou v nevyhnutnom rozsahu, a to do rozhodnutia vo veci samej.

15. Napokon sa odvolací súd vyjadril i k odvolacej námietke matky maloletej, keď uviedol, že *„aj počas jedného roka pri dieťati tak útleho veku ako je mal. ■■■ môže dôjsť k významnej zmene pomerov. S prihliadnutím na celkový fyzický a psychický vývoj maloletej za toto obdobie a jej pozitívneho vzťahu k otcovi, ktorý je už schopná neverbálne vyjadriť spontánnym správaním k otcovi, mal i odvolací súd zato, že došlo k zmene pomerov oproti obdobiu, kedy bolo vydané*

predchádzajúce neodkladné opatrenie a je teda na mieste reflektovať na túto zmenu a prispôbiť tomu aj rozsah a spôsob úpravy styku otca s dieťaťom.“.

16. Ústavný súd poukazuje na to, že krajský súd rozhodoval v právnej veci sťažovateľa ako súd odvolací, ktorý vychádzal zo skutkového stavu zisteného okresným súdom, pričom sa stotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa, na ktorú v podrobnostiach odkázal a ktorú i sám doplnil. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplývajú konkrétne skutkové a logické právne závery, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie nie je vo výroku ani v odôvodnení vnútorne rozporné. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje prvky arbitrárnosti, je zrozumiteľné a riadne odôvodnené. V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchyľne od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo však nie je tento prípad.

17. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom odvolacieho súdu, čo sa týka dĺžky trvania jeho styku s maloletou dcérou, nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

18. S prihliadnutím na citované časti napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že ho považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Odôvodnenie napadnutého uznesenia dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa odvolací súd spravoval pri rozhodovaní o odvolaniach oboch rodičov maloletého dieťaťa proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie. Uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov podľa názoru ústavného súdu nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto odmietol jeho ústavnú sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy:

19. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie

konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

20. Ústavný súd pri príprave predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti zistil, že neobsahuje osobitné náležitosti, pretože v nej absentuje uvedenie konkrétnych dôvodov, resp. odôvodnenie, v čom konkrétne by malo podľa názoru sťažovateľa porušenie jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy spočívať.

21. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že ústavná sťažnosť sťažovateľa nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám a napriek kvalifikovanému právnomu zastúpeniu neobsahuje relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu namietaného porušenia základných práv [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], preto ju ústavný súd v tejto časti v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. apríla 2021

Peter Molnár
predseda senátu